Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 2/22
29.5.2024. године
Б е о г р а д

У И М Е Н А Р О Д А

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Јелене Стојилковић, председника већа, Марије Бошковић и Татјане Лемајић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Гордан Медаковић, адвокат из Вршца, ул. Стевана Немање бр. 11, локал бр. 2, против тужених ББ из ..., са боравиштем у ... и ВВ из ..., са боравиштем у ..., чији је пуномоћник Страхиња Николић, адвокат из Беле Цркве, ул. Војвођанских бригада бр. 25, ради раскида уговора о доживотном издржавању, одлучујући о жалби тужиоца, изјављеној против пресуде Основног суда у Вршцу-Судска јединица Бела Црква П 135/21 од 23.07.2021. године, у седници већа одржаној 29.5.2024. године, донео је

П Р Е С У Д У

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба тужиоца и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Вршцу-Судска јединица Бела Црква П 135/21 од 23.07.2021. године.

ОДБИЈАЈУ СЕ захтеви тужиоца и туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

О б р а з л о ж е њ е

Побијаном пресудом, ставом првим изреке одбијен је евентуални тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се раскине због неиспуњења уговор о доживотном издржавању који је закључила сада покојна ГГ са сада такође пок. ДД дана 23.05.2016. године, који је потврђен клаузулом о потврђивању исправе-солемнизационом клаузулом пред јавним бележником ... под ОПУ-234/2016 дана 23.05.2016. године, што су тужене дужне да поштују и трпе. Ставом другим изреке обавезан је тужилац да туженима накнади трошкове парничног поступка у износу од 148.950,00 динара.

Против наведене пресуде тужилац је благовремено изјавио жалбу, побијајући је

у целости због битне повреде одредаба парничног поступка, непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Тужене су дале одговор на жалбу.

Испитујући правилност ожалбене пресуде у смислу одредбе члана 386 Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС", бр. 72/11, 55/14, 78/18 и 18/20), Апелациони суд је оценио да је жалба тужиоца неоснована.

У спроведеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка прописане одредбом члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 Закона о парничном поступку, на које другостепени суд пази по службеној дужности, а због којих би побијана пресуда морала бити укинута. Побијана пресуда садржи јасне, потпуне и непротивречне разлоге о чињеницама важним за пресуђење, које нису у супротности са садржином изведених доказа и списа. Изрека пресуде је јасна и непротивречна разлозима датим у образложењу, како у односу на чињеничне закључке, тако и на примењене прописе. Стога пресуда нема недостатака због којих се не би могла испитати, па неосновано тужилац у жалби указује на битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 ЗПП.

Према чињеничном стању утврђеном у првостепеном поступку, покојна ГГ, прималац издржавања, живела је и радила у ... у ... и становала са супругом, а у истом граду у свом стану живела је и њена ћерка, покојна ДД, давалац издржавања, са породицом. Близу су становали па је покојна ДД увек помагала мајци ГГ, кувала јој, носила шта је било потребно, ишле су заједно у куповину. Тужилац са својом породицом је такође живео и радио у ... По пензионисању покојна ГГ дошла је да живи у породичну кућу у ..., а након годину до две придружио јој се и супруг ЂЂ. ДД обилазила је стан мајке ГГ у ..., плаћала рачуне и обилазила родитеље у ... ДД је остварила право на пензију и 2015. године дошла је да живи у ... у своју кућу. Повремено је на дан до два одлазила у ... да плати рачуне који су се односили на њен стан и стан њене мајке ГГ, помагала је својим родитељима и даље. ГГ у својству примаоца издржавања и ДД у својству даваоца издржавања закључиле су 23.05.2016. године уговор о доживотном издржавању којим су утврдиле међусобна права и обавезе. Тачком 1 уговора давалац издржавања се обавезао да примаоца издржавања доживотно издржава, о свом трошку обезбеди све животне потребе, као што су храна, одећа, обућа, огрев, у болести обезбеди лекарску помоћ и лекове, а након смрти исту сахрани по месним обичајима, док се прималац издржавања под тачком 2 обавезао да за досадашње издржавање као и убудуће уговорено из тачке 1 на име накнаде даје своје сусвојинске делове од 1/2 на непокретностима уписаним у Лист непокретности бр. ... КО ... Према тачки 3 уговора уговорне стране нису уговориле заједницу живота али је уговорено да уколико примаоцу издржавања буде потребна посебна нега, да ће увек код ње бити давалац издржавања. У тачки 4 уговора стављена је клаузула intabulandi, у тачки 5 вредност некретнине, а под тачком 6 уговорено је сношење трошкова овере и евидентирања уговора. Солемнизација уговора извршена је пред јавним бележником ... под ОПУ: 234/16 од 23.05.2016. године. Покојна ДД је као што је и пре и након закључења уговора о доживотном издржавању наставила да брине о својим родитељима ГГ и ЂЂ, ујутру би устала, отишла би у продавницу, уколико би нешто

требало да се купи, код њих спремала доручак, таблете које су пили, кувала, пеглала, прала и радила све што је било потребно, бринула се и о живини коју су њени родитељи држали. Покојна ДД је водила родитеље код лекара, ГГ је имала проблема са костобољом и других здравствених проблема, једном приликом је поломила кључну кост и на позив ДД због костобоље лекар је долазио и кући. У јуну 2017. године разболео се супруг примаоца издржавања ЂЂ, а ДД је након лекарских прегледа у ... 31.08.2017. године дијагностификован карцином плућа у четвртом стадијуму. Покојна ДД је о својој дијагнози обавестила родитеље, вратила им кључ од куће и вратила се у ... ради лечења. Иако је била болесна, ДД је долазила да обиђе родитеље а са њима се чула и телефоном. До сазнања да је оболела ДД је повремено боравила у ..., а који боравци нису утицали на обим и динамику испуњења њених обавеза по основу уговора о доживотном издржавању а након сазнања за дијагнозу вратила је кључеве мајци и очуху, изашла из Републике Србије ради лечења, вратила се 01.11.2017. године и боравила у ... до 05.11.2017. године, контактирала је у том периоду са мајком и очухом и плаћала ЕЕ да брине о њиховим потребама. ДД је ангажовала ЕЕ да јој помогне у бризи о њеним родитељима и ЕЕ је долазила пре подне од 07,00 до 11,00 часова и поподне од 15,00 до 21,00 часова док је у осталом периоду о родитељима бринула ДД док је била у Републици Србији, а потом се о родитељима бринула ЕЕ која је ДД родитељима кувала и водила рачуна о свим другим њиховим потребама. ЕЕ је за њен рад до месеца октобра 2017. године плаћала ДД износом од 200 евра месечно, за октобар месец ДД је платила 100 евра а супруг примаоца издржавања ЂЂ 200 евра и тако јој је плаћено и за новембар, те је ЕЕ бринула о ГГ и ЂЂ до децембра 2017. године. Након што је ДД отишла на лечење у ... од 02.09.2017. године, тужилац је са супругом долазио да обилази мајку ГГ и очуха ЂЂ. Иако је ЕЕ кувала за њих, тужилац и његова супруга су о њима бринули тако што би им тужилац куповао лекове, храну, огрев, доносио јела која је његова супруга спремала, а од 02.12.2017. године када је ЕЕ престала да ради почела је да долази ЖЖ којој су новац давали тужилац и његова супруга и она је у кући ГГ и ЂЂ зими уносила дрва, хранила псе, мачке и живину. 26.12.2017. године тужилац је одвео мајку ГГ на лекарски преглед у Специјалистичку психијатријску ординацију "..." у ..., доктор ЗЗ, психијатар јој је преписао терапију а сутрадан 27.12.2017. године, због тога што је покојна ГГ била слабије покретна услед фрактуре стидне кости смештена је у Специјалну болницу за плућне болести ..., где је преминула 06.01.2018. године. Тужилац је организовао и платио све трошкове сахране новцем који му је дао очух ЂЂ у коверти у којој се налазио износ од 5.400,00 евра.

Полазећи од овако потпуно и правилно утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да је сада покојна ДД испуњавала обавезе преузете уговором о доживотном издржавању, који је закључен 23.05.2016. године између ње као даваоца издржавања и мајке као примаоца издржавања, да се у току трајања уговора и сама разболела али, без обзира на своје здравствено стање ангажовала је жену која је бринула о родитељима а такође је и сама долазила у Србију и о истима водила рачуна. Даље је утврђено да се здравствено стање ДД касније погоршало, недуго после мајчине смрти и иста је преминула 16.06.2018. године, Према закључку првостепеног суда, обавезе које је преузео тужилац у периоду од септембра месеца и од децембра месеца 2017. године, када је жена коју је ангажовала сада покојна ДД престала да брине о мајци до одласка у болницу пок. ГГ 27.12.2017. године, као и чињеница да покојна ДД није након смрти исту сахранила по месним обичајима не могу довести до раскида

уговора о доживотном издржавању јер сходно одредби члана 131 Закона о облигационим односима уговор не би могао да се раскине због неиспуњења незнатног дела обавеза. Даље, по утврђењу првостепеног суда трошкови сахране ГГ исплаћени су из уштеђевине ЂЂ и ГГ остављене за ту намену, те је тужилац сносио незнатни део трошкова и организовао сахрану што је у ситуацији када је ДД тешко оболела, по ставу суда била морална обавеза тужиоца. Ангажовање тужиоца у бризи око родитеља суд није ценио као основан разлог за раскид уговора о доживотном издржавању.

На потпуно и правилно утврђено чињенично стање, које се жалбеним наводима тужиоца не доводе у сумњу, првостепени суд је правилном применом одредбе члана 131 Закона о облигационим односима закључио да нису испуњени услови за раскид уговора о доживотном издржавању и разлоге које је дао за своју одлуку у потпуности, као правилне прихвата и овај суд као другостепени. Код утврђеног чињеничног стања, неоснованим се указују жалбени наводи тужиоца да је у конкретном случају реч о фактичком неиспуњењу обавезе у смислу одредбе члана 124 Закона о облигационим односима јер по налажењу Апелационог суда, нису испуњени услови за раскид предвиђени наведеном одредбом члана 124 Закона о облигационим односима.

Наиме, при правилно утврђеној чињеници у првостепеном поступку, да је покојна ДД, давалац издржавања и пре закључења уговора о доживотном издржавању а и након закључења истог бринула о својим родитељима ГГ и ЂЂ, да је све обавезе из уговора о доживотном издржавању испуњавала непосредно, сама до 31.08.2017. године када се разболела од карцинома плућа у четвртом стадијуму а након 31.08.2017. године све обавезе из уговора о доживотном издржавању је испуњавала до 01.12.2017. године преко ЕЕ коју је ангажовала да брине о њеним родитељима што је ЕЕ и чинила, као и при чињеници да је покојна ГГ, прималац издржавања преминула 06.01.2018. године, то је по ставу Апелационог суда правилан закључак првостепеног суда да се у конкретном случају нису стекли законом прописани разлози за раскид предметног уговора о доживотном издржавању.

Уговор о доживотном издржавању је двострано теретни, алеарторни, формални уговор са трајним престацијама даваоца издржавања. Неопходно је да постоји сагласна изјава воље између две уговорне стране, примаоца и даваоца издржавања. На страни примаоца издржавања, најчешће се јавља старо и болесно лице, које није у могућности да се само о себи брине, те је то један од основних разлога због којих се и одлучује на закључење уговора о доживотном издржавању. Док се обавеза примаоца издржавања завршава једним актом, који настаје после његове смрти, обавеза даваоца издржавања састоји се из низа чинидби које је он дужан да предузме од момента закључења уговора па до смрти примаоца издржавања. Са аспекта примаоца издржавања, поред материјалног издржавања циљ закључења овог уговора су потребе за свакодневном бригом, старањем и пажњом од стране трећег лица, коју сама старост примаоца издржавања по себи носи, због чега овај уговор има и своје породичне и социјалне димензије. Обавезе даваоца издржавања подразумевају различите чинидбе у циљу снабдевања примаоца стварима потребним за живот (набављање хране и лекова, припремање хране, одржавање хигијене, набављање одеће, обуће, нега у болести и старости и друго), док друга врста обавеза (морална) подразумева старање и бригу о примаочевој личности и читав низ личних услуга које су условљене социјалним и

културним потребама и начином живота примаоца издржавања. Чинидбе које се односе на задовољење потреба примаоца издржавања могу се остваривати и чинидбом преко трећих лица.

Неосновани су жалбени наводи тужиоца да је покојна ДД прекинула да извршава своје обавезе из уговора о доживотном издржавању дана 31.07.2017. године као и да је пропустила да искористи и могућност да преко других лица испуни своју обавезу до краја. Ово стога, што је из доказа изведених у току првостепеног поступка које је првостепени суд савесно и брижљиво оценио како сваки доказ засебно тако и све доказе као целину у смислу члана 8 Закона о парничном поступку, утврђено да је покојна ДД и пре закључења уговора о доживотном издржавању бринула о примаоцу издржавања, покојној ГГ, те наставила о истој да брине и након закључења уговора о доживотном издржавању тако што је испуњавала све своје обавезе из уговора до 31.08.2017. године непосредно, а након што се разболела преко ЕЕ до 01.12.2017. године, коју је ангажовала да преузме бригу о њеним родитељима с тим што је и покојна ДД повремено долазила иако је била тешко болесна.

Такође, чињеница да пок.ДД није сахранила пок. ГГ по месним обичајима не може довести до раскида уговора јер су, како то правилно закључује првостепени суд а на основу правилно утврђеног чињеничног стања, трошкови сахране исплаћени у највећем делу из уштеђевине пок. ГГ и њеног супруга која је остављена за ту намену и у незнатном делу од новца тужиоца. Пок. ДД из оправданих и објективних разлога није учествовала у организацији сахране примаоца издржавања, пок. ГГ, јер је у то време била тешко болесна и преминула је шест месеци после мајке.

Наиме, код одлучивања о основаности захтева за раскид уговора о доживотном издржавању због неиспуњења морају се имати у виду све околности конкретног случаја, као и специфичности обавеза које проистичу из оваквог уговора при чему се мора имати у виду и циљ овог уговора, те да је сврха уговора задовољење животних потреба одређеног лица. Чињеница да је покојна ДД водила бригу о покојној ГГ и пре закључења уговора о доживотном издржавању и помагала јој, те да су путем уговора желеле да такав фактички однос правно регулишу и за убудуће говори у прилог томе да је давалац издржавања испуњавала све уговорне обавезе све док из објективних разлога, тешке болести није била више у могућности да непосредно извршава те обавезе те је ангажовала жену која је све те обавезе извршавала до 01.12.2017. године. Покојна ГГ, прималац издржавања је смештена у болницу 27.12.2017. године и преминула 06.01.2018. године, те по налажењу и Апелационог суда покојна ДД је предузела све потребне радње како би се остварио циљ закљученог уговора и у јако кратком временском периоду није испуњавала обавезе из уговора и то из објективних разлога. Имајући у виду дужину временског периода у којем је водила бригу о покојном примаоцу издржавања, то и овај суд налази да се ради о незнатном испуњењу обавезе у смислу одредбе члана 131 Закона о облигационим односима.

Без утицаја су жалбени наводи тужиоца, да се објективна немогућност испуњења уговора од стране даваоца издржавања фактички могла уподобити одредби члана 204 став 1 Закона о наслеђивању, с обзиром да наведени члан Закона о

наслеђивању регулише прелазак обавеза из Уговора о доживотном издржавању у ситуацији смрти даваоца издржавања пре примаоца издржавања, о којој правној ситуацији у конкретном случају није реч.

Приликом доношења другостепене одлуке, Апелациони суд је ценио и остале наводе жалбе тужиоца, али је нашао да се истима не доводи у сумњу законитост и правилност првостепене одлуке, те да исти нису од утицаја на другачију одлуку суда, с обзиром на напред утврђене одлучне чињенице и заузето правно становиште.

Потврђена је и одлука о трошковима парничног поступка, имајући у виду да је иста донета правилном применом одредби чланова 150, 153, 154 и 163 Закона о парничном поступку, те правилном применом Адвокатске и Таксене тарифе.

Са изложеног, донета је одлука као у ставу првом изреке применом одредбе члана 390 у вези члана 401 тачка 2 ЗПП.

Како тужилац није успео са жалбом, а сачињавање одговора на жалбу од стране туженог није нужна процесна радња, то им нису признати трошкови другостепеног поступка, сходно одредби члана 165 ЗПП,

Председник већа-судија
Јелена Стојилковић с.р

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић